

Тема 4.11

Коли участь кожного робить нас незламними. Волонтерство в Україні.

У цій темі ми розглянемо одну із форм активної участі громадян у житті суспільства і держави. Запропоновані в ході заняття види діяльності допоможуть Вам ближче познайомитися і краще зрозуміти таке суспільне явище як волонтерство та форми волонтерської участі у мирний та воєнний час.

Ключові здобутки
у вивченні теми

3D

Досліджуємо унікальне явище волонтерства в Україні.
Розуміємо юридичні підстави та особисті мотивації волонтерства.
Діємо, роблячи особистий внесок у волонтерський рух в Україні.

Досліджуємо
та обговорюємо

Розглядаємо та обговорюємо:

- Розгляньте усі світлини, які ілюструють цю тему.
- Чим зайняті люди, що вони роблять?
- Опишіть людей на світлинах за віком, статтю.
- Що, на Вашу думку, об'єднує цих людей?

Модуль 1

Що таке волонтерство?

Про волонтерський рух в Україні сьогодні із захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. У надзвичайно

Тема 4.11 Коли участь кожного робить нас незламними. Волонтерство в Україні.

■ **Волонтерство, або волонтерська діяльність** (від французької *volontaire* – доброволець, латинське *voluntarius, voluntas* – вільне волевиявлення, *volō* – бажання, намір) – добровільна суспільно-корисна діяльність.

■ **Волонтер, або доброволець** – це людина, фізична особа, яка добровільно, за власним бажанням, здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність та готова витратити свої сили, час і талант на користь суспільству або конкретній людині, не чекаючи винагороди.

складний воєнний період, саме цей рух, об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, груп людей, готових взяти на себе вирішення найбільш нагальних і болючих проблем держави. В Україні існує давня традиція суспільної праці, взаємодопомоги, піклування про ближнього. Осіб, які працювали у цій сфері, називали громадськими діячами, альтруїстами, доброчинцями, добровольцями тощо, а з кінця ХХ століття – волонтерами.

На українських землях волонтерство розвивалось ще з 19 століття, коли створювались різноманітні громадські організації, що опікувались лікарнями для малозабезпечених, притулками, безплатними їдальнями. Волонтери також навчали грамоти, пропагували здоровий спосіб життя, турбувалися про охорону довкілля, опікувались тваринами. Активно діяли організації Червоного Хреста, особливо під час Першої та Другої світової війн.

Перший потужний сплеск волонтерства, в сучасній Україні, був пов'язаний із проведенням на її теренах чемпіонату Європи з футболу у 2012 році. До цього руху, здебільшого, долучилася молодь. Хлопці та дівчата допомагали облаштовуватися іноземним вболівальникам, розробляли й поширювали інформаційні матеріали, слідкували за порядком під час проведення масових заходів тощо.

Розквіт волонтерської діяльності у нас припав на час Революції Гідності (2013) і на початок російсько-української війни у 2014 році. У той час в Україні активізувався рух волонтерів, який мав на меті допомогу бійцям українських силових структур та добровольчих батальйонів в отриманні сучасного спорядження, амуніції, технічних засобів, транспорту для успішного проведення антитерористичної операції на сході України.

Як стати волонтером: поради для тих, хто хоче бути корисним nashkiev.ua

За своїми формами волонтерство може бути:

- Соціальним – наприклад, роздавати їжу потребуючим або вчити дітей;
- Екологічним – різноманітна діяльність для захисту довкілля;
- Молодіжним – це може бути активна участь у молодіжних громадських організаціях або волонтерство на фестивалях;

Тема 4.11 Коли участь кожного робить нас незламними. Волонтерство в Україні.

- Урбаністичним – пов’язане з облаштуванням міського простору;
- Фандрейзінговим – коли люди збирають кошти на щось;
- Міжнародним – коли, наприклад, волонтери з інших країн світу приїжджають з благодійними акціями в Україну, або навпаки.

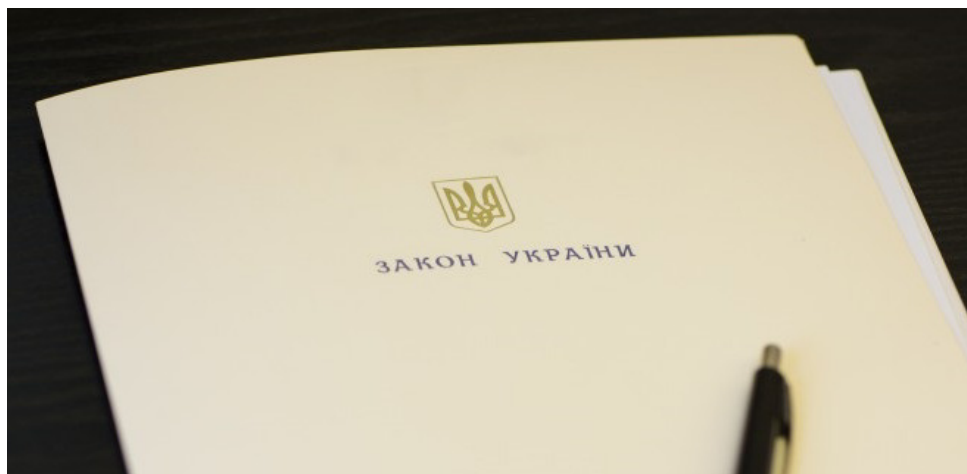
Відповідно до рішення Генеральної Асамблеї Організації Об’єднаних Націй 1985 р.

Модуль 2

Які законодавчі акти регулюють волонтерство в Україні?

2011 року Верховна Рада ухвалила закон «Про волонтерську діяльність», до якого протягом 2012-2022 років було внесено низку суттєвих змін і доповнень.

WEB-активність

Досліджуємо та обговорюємо

Прочитайте уривки з закону України «Про волонтерську діяльність».

Об’єднайтеся у дві групи, з однаковою кількістю учасників.

Перша група, аналізуючи текст, має скласти якомога більше запитань, які сприятимуть найкращому розумінню засад волонтерської діяльності.

Друга група має ретельно ознайомитися із текстом закону, аби бути готовими відповідати на поставлені запитання від членів Першої групи.

Тема 4.11 Коли участь кожного робить нас незламними. Волонтерство в Україні.

Що таке волонтерська діяльність

Волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги.

Волонтерська допомога – роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами. Волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності.

(Стаття 1. Волонтерська діяльність та основні засади її провадження закону України «Про волонтерську діяльність»)

Основні принципи провадження волонтерської діяльності.

Волонтерська діяльність ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, неприбутковості.

(Стаття 1. Волонтерська діяльність та основні засади її провадження закону України «Про волонтерську діяльність»)

Волонтерами можуть стати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, які є дієздатними. Неповнолітні особи здійснюють волонтерську діяльність за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника.

(Стаття 7 Права і обов'язки волонтера Закону України «Про волонтерську діяльність».)

Права волонтера.

Волонтер має право на належні умови здійснення волонтерської діяльності, зокрема, отримання достовірної, точної та повної інформації про порядок та умови провадження волонтерської діяльності, забезпечення спеціальними засобами захисту, спорядженням та обладнанням, зарахування часу здійснення волонтерської діяльності до навчально-виробничої практики.

Обов'язки волонтера.

Закон визначає такі обов'язки волонтера, як сумлінне та своєчасне виконання робіт, проходження професійної підготовки, за необхідності, проходження медичного огляду, дотримання правового режиму інформації з обмеженим доступом, збереження репутації організації чи установи, на базі якої здійснюється волонтерство, уникнення майнової шкоди тощо.

(Стаття 7 Права і обов'язки волонтера Закону України «Про волонтерську діяльність».)

Модуль 3

Як підлітки можуть допомагати під час війни?

Під час війни сотні тисяч українців долучилися до волонтерства, серед них, звичайно, є підлітки. Активні та вмотивовані, вони надсилають на фронт листи підтримки для наших бійців, збирають продукти та інші речі, допомагають надолужити навчання своїм новим однокласникам із числа внутрішньо-переміщених осіб, тощо.

Але давайте разом поміркуємо, як у Вашому віці варто відповідально, грамотно, а головне – безпечно, передусім, для Вас, здійснювати волонтерську діяльність.

Досліджуємо та обговорюємо

- Об'єднайтеся у п'ять груп.
- Поміркуйте над одним із п'яти напрямків, важливих для волонтерської діяльності підлітків.
- Коротко презентуйте перелік своїх ідей.
- Після кожної презентації, учасники інших груп, можуть додати свої ідеї до створеного переліку.

1. Яку допомогу Ви можете надати своєю працею? (щось робити руками)
2. Якими можуть бути форми волонтерства «словом»?
3. Як можна волонтерити в соцмережах?
4. Як збирати кошти у своїй школі?
5. Про що важливо пам'ятати, щоб волонтерство було успішним і не зруйнувало Ваше життя (здоров'я, безпека, навчання, родина).

Семирічна волонтерка з Рівного, Іринка Васильєва, втратила на війні батька та дядька. 32-річний Олександр Васильєв, з 14-ї окремої механізованої бригади, з перших днів війни захищав Макарів, Ірпінь, Гостомель. Загинув 27-го березня на Миколаївщині. Донька вирішила допомагати батьковим побратимам. Волонтерка почала виготовляти декоративні віночки та

Тема 4.11 Коли участь кожного робить нас незламними. Волонтерство в Україні.

продавати їх за 100 гривень. Скільки виготовила і продала навіть не порахує. Люди платили за її роботу значно більше. Завдяки цьому дівчинка назбирала 7 тисяч євро та придбала за ці кошти два тепловізори, дрон та автомобіль для ЗСУ. Зараз юна майстриня збирає гроші на джавелін. У серпні 2022 року Ірина отримала відзнаку від Президента України Володимира Зеленського, а також нагрудний «Знак пошани» від Міністерства оборони. «Роблю все, щоб сюди не прийшли москалі, – каже Іринка. – Хочу, щоб вони геть забралися з України!»

Українська Волонтерська Служба.

Як підлітки можуть допомогти під час війни.

Застосуйте набуті знання та досвід

- Знайдіть волонтерські організації у Вашому населеному пункті та дізнайтеся більше про їх роботу.
- Зробіть опитування про те, чому люди стають волонтерами. Складіть перелік мотивацій волонтерів.
- Що мотивує людей до волонтерської діяльності?
- Подумайте, яку посильну волонтерську допомогу Ви могли б надати волонтерським організаціям.